

Povjerenje u pravdu:

Glavni rezultati četvrtog kruga Europskog društvenog istraživanja

ESS serija
glavnih
rezultata

1

Broj

Pristup podacima i dokumentaciji Europskog društvenog istraživanja

Europsko društveno istraživanje omogućuje besplatan pristup svim svojim podacima i dokumentaciji. Podaci i dokumentacija mogu se pregledati i preuzeti na njegovoj internetskoj stranici: <http://www.europeansocialsurvey.org/>

Razvijene su posebne inicijative za promicanje pristupa i korištenja rastućeg skupa podataka: one uključuju EduNet, alat za e-učenje, i NESSTAR, internetski alat za analizu podataka.

EduNet

ESS ima namjenski internetski alat za e-učenje, EduNet, koji je razvijen za korištenje u visokom obrazovanju. Koristi podatke iz prva tri kruga ESS-a te sadrži praktične primjere i vježbe oblikovane da vode korisnika kroz istraživački proces, od teorijskog problema do interpretacije statističkih rezultata. Te materijale pripremili su stručnjaci iz područja.

Trenutno je dostupno sedam tema, temeljenih na podacima iz prva tri kruga ESS-a. One su:

1. Razvoj stavova protiv imigracije
2. Osobna i društvena dobrobit
3. Obitelj, rod i posao
4. Društveno i političko povjerenje
5. Ljudske vrijednosti
6. Analiza kros-sekcijskih podataka iz istraživanja korištenjem metoda linearne regresije
7. Ponderiranje ESS podataka.

EduNet-u je moguće pristupiti ovdje: <http://essedunet.nsd.uib.no/>.

NESSTAR

ESS internetski paket za analizu koristi NESSTAR, što je softverski sustav za objavljivanje i internetsku analizu podataka. Softver se sastoji od alata koji omogućuju pružateljima podataka diseminaciju njihovih podataka na webu. Dodatne informacije o Nesstar sustavu dostupne su od Norveške službe za podatke u području društvenih znanosti (<http://www.nesstar.com/index.html>).

ESS internetskom alatu za analizu moguće je pristupiti putem ESS-ove internetske stranice: www.europeansocialsurvey.org.

Autori ovoga broja:

Jonathan Jackson, Tia Pooler, Katrin Hohl i Jouni Kuha imaju sjedište u Metodološkom institutu Londonske škole ekonomije.

Ben Bradford je u Centru za kriminologiju Sveučilišta u Oxfordu.

Mike Hough je u Institutu za istraživanje kaznene politike Sveučilišta u Londonu.

Povjerenje u pravdu: Glavni rezultati petog kruga

Jonathan Jackson, Mike Hough, Ben Bradford, Tia Pooler, Katrin Hohl i Jouni Kuha

Uvod

Čini se da gubitak povjerenja čini srž problema s našim političkim institucijama, sa sektaškim i vjerskim sukobima te s nizom financijskih kriza s kojima se Europa suočava. Uzroci tog gubitka povjerenja središnji su za aktualnu političku i društvenu raspravu.

Stoga ne čudi da su kriminolozi također postali zainteresirani za pitanja povjerenja u pravdu, legitimiteta institucija koje provode pravdu i ljudske predanosti vladavini zakona.

Peti krug ESS-a - koji uključuje 45 pitanja o povjerenju u pravdu - proveden je krajem 2010. godine u 28 europskih zemalja. U ovom izvješću prikazujemo ključne nalaze iz 20 zemalja za koje su u studenom 2011. bili dostupni usporedivi podaci. Ispunjeno je oko 39.000 intervjua u 20 zemalja, pri čemu je svaka zemlja organizirala svoj prijevod i terenski rad prema standardima koje je utvrdio ESS-ov temeljni znanstveni tim. Intervjui licem-u-lice provedeni su u domovima sudionika.

Povjerenje u pravdu - testirane teorije

Zašto ljudi krše zakon? Ovo ključno kriminološko pitanje ima tendenciju privlačenja specifične vrste odgovora: da su rizici kažnjavanja preniski ili da su izrečene kazne nedovoljno teške.

Međutim, postavljanje suprotnog pitanja - ne zašto ljudi krše zakon, već zašto ga poštuju - u središte pažnje dovodi činjenicu da većina ljudi poštuju većinu zakona većinu vremena, jer smatraju ispravnim činiti tako, ili su jednostavno stekli naviku takvog postupanja.

Općenito govoreći, dva skupa razmatranja smatraju se važnima u objašnjenju zašto ljudi poštuju zakon. Prvi skup usredotočen je na vlastiti interes; temelji se na pojedincu koji procjenjuje rizike i cijenu otkrivanja i kažnjavanja

(kada bi počinio zločin). Drugi skup usredotočen je na normativna ili etička razmatranja - ideju da su ljudi motivirani ponašati se u skladu s moralnim načelima i poštivati prava drugih ljudi.

Ako se može postići normativni put prema pridržavanju zakona, vjerojatno će biti trajniji - i manje skup za društvo - nego prisilni put koji zahtijeva uvjerljivu zastrašujuću prijetnju. Ako normativna razmatranja imaju važan utjecaj na 'ponašanja povezana sa zakonom', to bi predstavljalo važno ali uglavnom ignorirano pitanje za politiku kaznenog pravosuđa. Mogu li središnje institucije pravde - kao što su policija i sudovi - utjecati na procese normativnog pridržavanja? Ili je njihova uloga naprosto predstavljati silu za zastrašivanje i prisilno pridržavanje?

Koncepti i mjere

Pitanja postavljena u modulu Povjerenje u pravdu Europskog društvenog istraživanja prvenstveno se odnose na dva važna, međusobno povezana, ali konceptualno različita fenomena - povjerenje i legitimitet. Ako je osiguravanje normativnog pridržavanja zakona ključni cilj politike kaznenog pravosuđa, onda je povjerenje javnosti u sustav neophodno. Jednako je važno da građani prihvate da zakonodavne institucije imaju legitimno pravo izvršavanja ovlasti.

Policija i kazneni sudovi ispunjavaju važne funkcije u društvu. Mi, građani, 'eksternaliziramo' funkcije zastrašivanja i pravde tim institucijama te zauzvrat od njih očekujemo da budu poštene, nepristrane, sposobne i djelotvorne. U skladu s time, povjerenje u pravdu je vjerovanje da se u policiju i kaznene sudove može pouzdati da će kompetentno djelovati, koristiti svoje ovlasti na proceduralno pravedan način te osigurati jednaku pravdu i zaštitu u cijelome društvu.

„Reći nekome da mu vjerujemo znači da vjerujemo da ima dobre namjere prema nama i da je kompetentan učiniti ono što smo mu povjerali da učini.“¹

Legitimitet se odnosi na temeljno svojstvo pravnih institucija - pravo da vladaju i priznanje tog prava od strane onih kojima vladaju.² Djelomično je legitimitet subjektivno stanje svijesti onih kojima se vlada.³ Kada građani smatraju kaznenopravne institucije legitimnima, oni prihvaćaju da autoritet sustava određuje zakon, da upravlja putem korištenja prisile, da kažnjava one koji nezakonito djeluju i da očekuje suradnju i poslušnost.

Slijedeći Davida Beethama legitimni autoritet promatramo kao sadržan od triju elemenata:⁴

- Zakonitost (djelovanje u skladu sa zakonom)
- Zajedničke vrijednosti (vrijednosti zajedničke onima s autoritetom i onima koji podliježu tom autoritetu); i
- Pristanak (osjećaj moralne obaveze poštivanja autoriteta među onima kojima se upravlja).

Legitimitet je prisutan ne samo kada pojedinci prihvaćaju autoritet institucija i osjećaju odgovarajuću dužnost da im budu poslušni (pristanak); on je također prisutan kada pojedinci vjeruje da institucije koje provode pravdu imaju odgovarajuću moralnu svrhu (zajedničke vrijednosti) i da institucije slijede vlastita pravila kao i pravila kojima se vode svi članovi društva (zakonitost). Iz te perspektive, legitimitet je i javno priznanje i javno opravdanje moći. Prikazujemo rezultate indikatora povjerenja i legitimiteta koji su se sastojali od po jedne čestice, kao glavne nalaze dobivene iz ključnih pitanja istraživanja.

Glavni nalazi

Kontakt s policijom

Svako razmatranje povjerenja javnosti i institucionalnog legitimiteta mora uzeti u obzir

susretanje ljudi s predstavnicima pravde. Velik broj istraživanja pokazuje da je osobni kontakt s policijskim službenikom ključni prediktor procjena povjerenja.⁵ Iako ESS ne sadrži puni raspon pitanja koja ispituju izravna iskustva s policijom, sudionici su upitani je li im u posljednje dvije godine policija prišla, zaustavila ih ili s njima stupila u kontakt iz bilo kojeg razloga. Rezultati su prikazani u Grafičkom prikazu 1. Vidimo značajnu varijaciju u proporciji onih koji su doživjeli kontakt iniciran od strane policije u 20 zemalja. Stope kontakta iniciranog od strane policije, barem prema ovoj mjeri, kreću se od 51 posto u Finskoj do 16 posto u Bugarskoj.

Pri tumačenju ovih podataka potreban je oprez. Funkcija policije značajno varira diljem Europe. Policija u nekim zemljama ima mnogo širu ulogu nego u drugima. Primjerice, visoke stope kontakata iniciranih od strane policije u Finskoj i nekim drugim zemljama ne moraju odražavati policijsku aktivnost u terminima uličnih i prometnih zaustavljanja već ukazuju i na druge funkcije koje policija ima u toj zemlji.

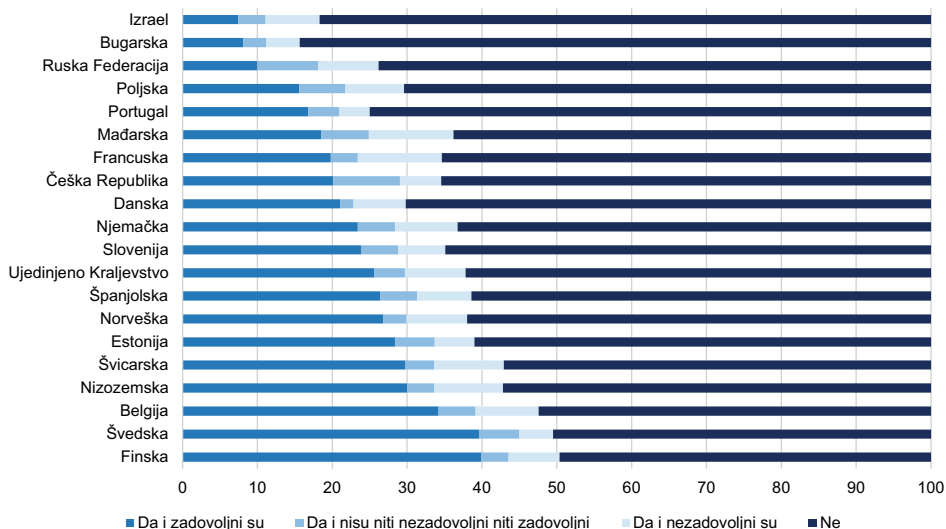
ESS upitnik je sadržavao pitanje o tome kako je procijenjen kontakt s policijom. Uzimajući u obzir one koji su imali takav kontakt, Izraelci, Rusi i Mađari imaju tendenciju biti najmanje zadovoljni, dok stanovnici Švedske, Norveške, Finske, Danske i Belgije imaju tendenciju biti najviše zadovoljni. Grafički prikaz 1 također pokazuje da ne postoji nužna korespondencija, ili podudaranje, između (a) toga koliko su kontakta sudionici imali s policijom i (b) razine zadovoljstva tim kontaktom. Neke zemlje, poput Švedske i Finske, imaju visoku stopu kontakta i visoku razinu zadovoljstva, dok druge, poput Švicarske, imaju visoku razinu kontakta na nižu stopu zadovoljstva.

Povjerenje u policiju

Kako je prethodno navedeno, povjerenje u policiju dijelimo na:

- Povjerenje u njezinu kompetenciju (pr. u hvatanje i zastrašivanje prijestupnika i u brzo reagiranje u hitnim situacijama)
- Povjerenje u njezinu proceduralnu pravednost

Grafički prikaz 1: Postotak onih kojima je u posljednje dvije godine policija prišla, zaustavila ih ili s njima stupila u kontakt: prema zemlji

Izvor: *Peti krug Europskog društvenog istraživanja, 2010.*

(korištenje moći na pravi način); i

- Povjerenje u njezinu distributivnu pravednost (jednako postupanje prema svim skupinama u društvu).

Grafički prikaz 2 pokazuje da mišljenja o proceduralnom poštenju policije uvelike variraju diljem Europe. Pitali smo sudionike koliko često policija donosi pravedne i nepristrane odluke, s odgovorima u rasponu od 'vrlo često' do 'često' do 'ne baš često' i 'nimalo često'. Grafički prikaz 2 prikazuje udio sudionika koji su odgovorili s 'nimalo često' ili 'ne baš često' (nasuprot onih koji su odgovorili 'često ili vrlo često'). Izrael, Ruska Federacija i Bugarska imaju najmanje pozitivne stavove o tome kako policija tretira ljude, dok Danska, Finska, Norveška i Španjolska imaju najpozitivnije stavove.

Što je s postupanjem prema različitim

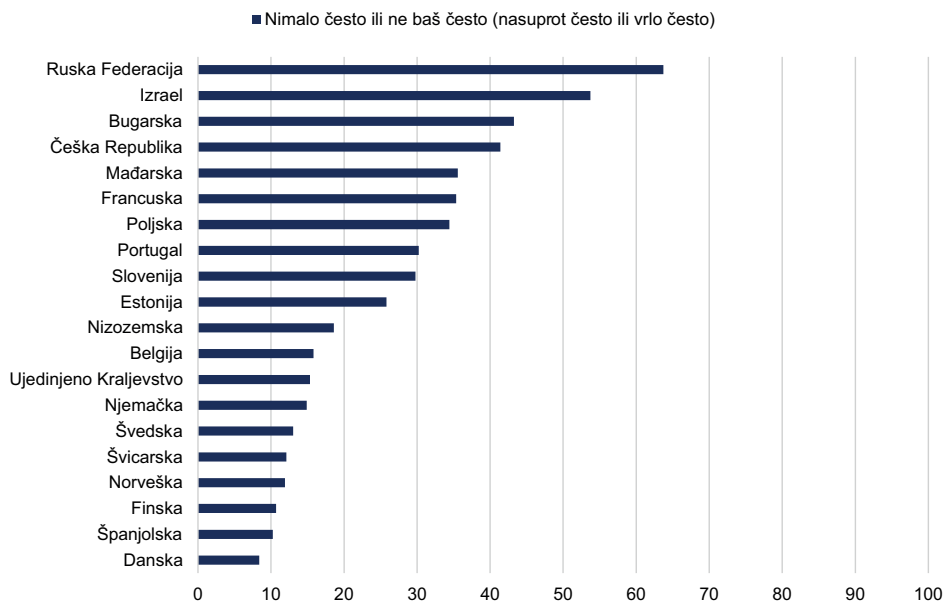
društvima diljem Europe?

Pitali smo:

„Kada žrtve osobno prijavljuju zločine, mislite li da policija postupa lošije prema bogatim ljudima, prema siromašnim ljudima ili mislite da postupa jednako i prema bogatima i prema siromašnima?“

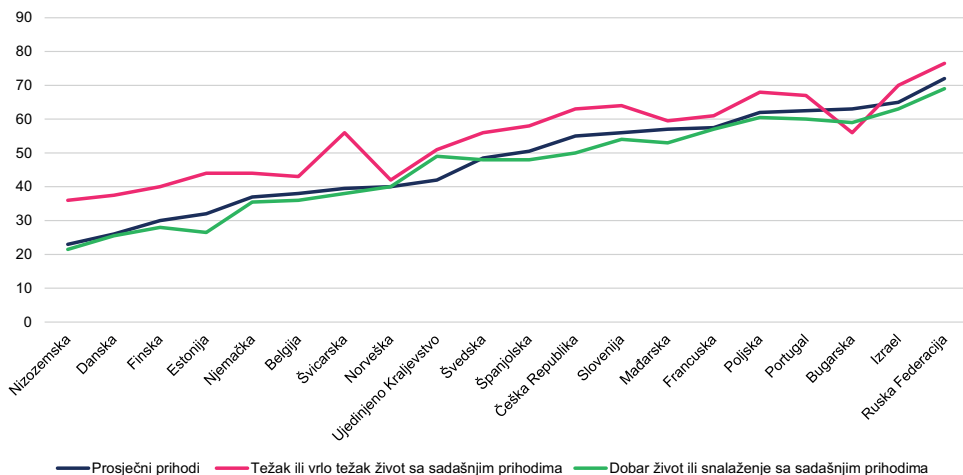
Grafički prikaz 3 prikazuje udio sudionika, grupiranih prema vlastitom mišljenju o svojoj financijskoj situaciji (teška, prosječna, komotna), koji smatra da kada žrtva osobno prijavljuje zločin, policija lošije postupa prema siromašnim nego bogatim ljudima. Zemlje koje najmanje vjeruju policiji u tom pogledu su Rusija, Izrael, Bugarska, Portugal i Poljska. Nizozemska, Danska, Finska i Estonija imaju relativno dobre rezultate na ovoj mjeri. Također smo ustanovili da su oni pojedinci koji se muče s trenutnim

Grafički prikaz 2: Gledišta o tome koliko često policija donosi pravedne i nepristrane odluke: prema zemlji

Izvor: Peti krug Europskog društvenog istraživanja, 2010.

Grafički prikaz 3: Gledišta o tome koliko je policija nepoštena prema siromašnima: prema zemlji

Izvor: Peti krug Europskog društvenog istraživanja, 2010.

prihodima skloniji uvjerenju da će siromašni ljudi biti tretirani lošije od bogatih, naročito u zemljama poput Nizozemske, Danske, Finske, Njemačke, Belgije i Estonije.

Ispitali smo i povjerenje u učinkovitost policije. Ovdje se usredotočujemo na stavove sudionika o tome koliko brzo bi policija stigla ako bi se nasilan zločin dogodio blizu mjesta gdje žive. Sudionici ESS-a su upitani da procijene brzinu odaziva policije (dolazak na mjesto nasilnog zločina) na skali od 0 do 10. Ovo nismo grafički prikazivali zbog prostornih ograničenja, ali smo u ovoj mjeri pronašli relativno malu varijaciju u 20 zemalja, pri čemu je većina bila u rasponu između 6,0 (Španjolska, s najvišim prosjekom) i 5,0 (Portugal). Ispitali smo i prosječne razine po državama s obzirom na to jesu li sudionici bili žrtve zločina ili nisu: žrtve zločina imale su tendenciju gledanja na policiju kao nešto manje učinkovitu u odnosu na sudionike koji nisu nedavno bili žrtve zločina.

Povjerenje u kaznene sudove

Do sada smo razmotrili policiju. No, što je s kaznenim sudovima? Vjeruju li, primjerice, Europljani da su njihovi sudovi nepristrani?

Pitali smo:

„Zamislite da se dvije osobe različite rase ili etničkog podrijetla pojave na sudu, optužene za isti zločin koji nisu počinile ... što mislite za koju je osobu vjerojatnije da će biti proglašena krivom?“

Rezultati za pitanje o tome koliko su nepristrani sudovi prema većinskoj u odnosu na manjinsku rasu/etničku skupinu po različitim zemljama prikazani su u Grafičkom prikazu 4.

Nalazi upućuju na to da većina ljudi u većini zemalja smatra da sudovi jednako tretiraju različite etničke skupine - odnosno, smatraju da većinske i manjinske skupine imaju jednaku vjerojatnost da budu proglašene krivima. Iznimka od ovoga su Portugal, Izrael, Španjolska, Švedska, Mađarska i Bugarska. U tim zemljama više ljudi smatra da će se prema pojedincima iz različitih etničkih skupina različito postupati u ovoj situaciji i u svim ovim zemljama

većina smatra da će netko iz manjinske skupine vjerojatnije biti proglašen krivim.

Grafički prikaz 5 prikazuje odnos između povjerenja u kompetenciju sudova i povjerenja u njihovu proceduralnu pravednost, odnosno u način na koji postupaju prema onima optuženima za kazneno djelo. Vertikalna os prikaza pokazuje povjerenje u proceduralnu pravdu, dok horizontalna os pokazuje stavove o kompetenciji sudova da osudi prave ljude. Sudionici u Danskoj, Norveškoj i Finskoj imaju najvišu razinu povjerenja prema obje mjere, a oni u Bugarskoj, Ruskoj Federaciji, Portugalu i Sloveniji izvješćuju o najnižim razinama povjerenja. Grafički prikaz također pokazuje jasnu korelaciju, ili poveznicu, između povjerenja u nepristranost sudaca i povjerenja u kompetenciju sudaca.

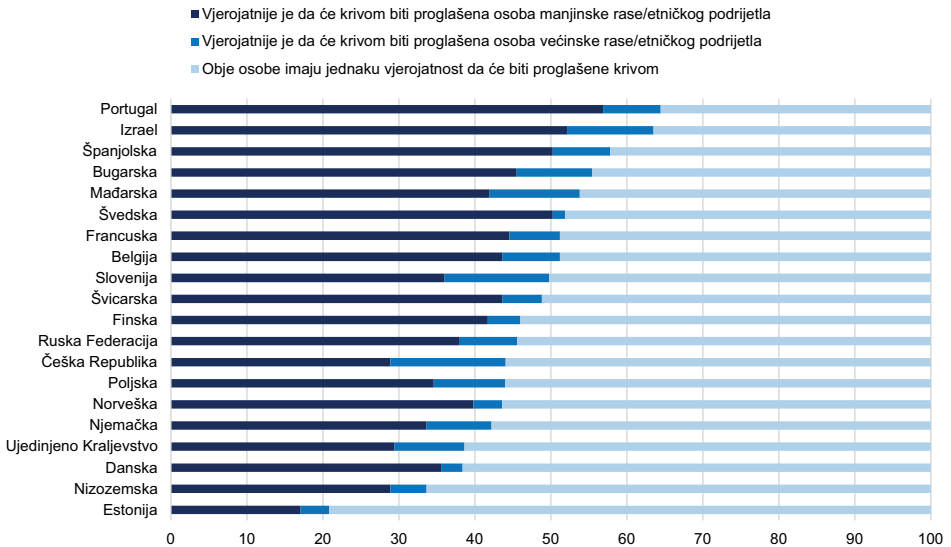
Percipirani legitimitet sustava koji provode pravdu

Kada policija ima legitiman autoritet? Po našem mišljenju, legitimitet policije ima tri dimenzije:

- Osjećaj obveze ljudi da poslušaju policiju (pristanak na moć)
- Moralna usklađenost ljudi s policijom (normativna opravdanost moći kroz zajedničke vrijednosti)
- Percepcija ljudi o zakonitosti policije (normativna opravdanost moći kroz percipiranu institucionalnu predanost vladavini zakona).

Grafički prikaz 6 prikazuje nacionalne prosjeke osjećaja obaveze te moralne usklađenosti, pokazujući relativno jaku korelaciju između njih na nacionalnoj razini. Zemlje s relativno jakim osjećajem da policija dijeli zajednički moralni okvir sa svojim narodom također imaju tendenciju imati stanovništvo koje osjeća snažnu moralnu dužnost da sluša policijske direktive. Izrael, Mađarska i Češka odstupaju od ovog trenda, s relativno niskom razinom moralne usklađenosti, no višom razinom osjećaja obaveze. Inače, po sada već poznatom obrascu, skandinavske zemlje izjašnjavaju se najpozitivnije, a neke od bivših komunističkih zemalja izjašnjavaju se najnegativnije na obje mjere.

Grafički prikaz 4: Gledišta o tome koliko su sudovi poštteni prema većinskoj nasuprot manjinskoj rasi/etničkoj skupini: prema zemlji

Izvor: Peti krug Europskog društvenog istraživanja, 2010.

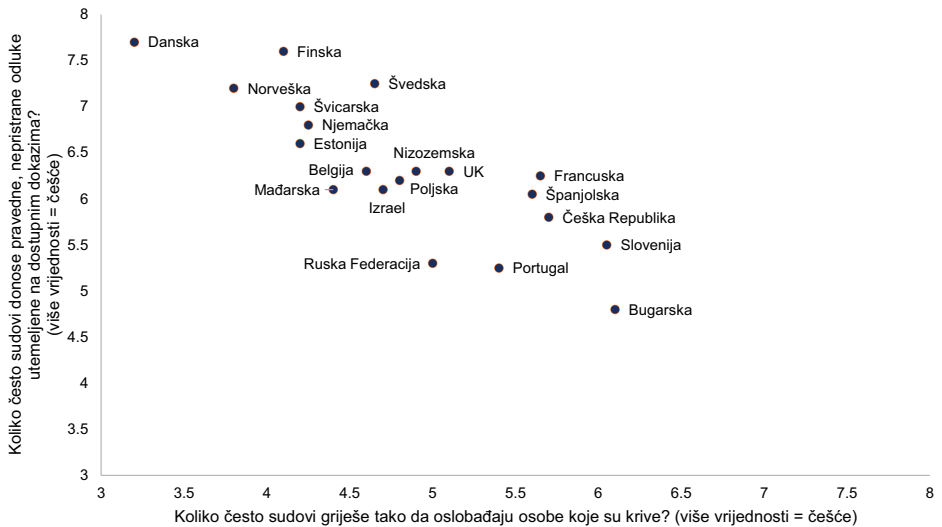
Grafički prikaz 7 prikazuje percepciju korumpiranosti policije i korumpiranosti sudova, s posebnim naglaskom na to smatra li se da policijski i sudski dužnosnici (suci) uzimaju mito (i ako da, koliko često). Na nacionalnoj razini ponovno postoji jaka korelacija između dviju procjena. I ponovno se iste zemlje nalaze na vrhu i na dnu ljestvica. Unutar zemalja, gledišta o poštenju policije i sudova imaju tendenciju biti slična, dok su u različitim zemljama percepcije o korupciji u kaznenopravnom sustavu znatno povoljnije u skandinavskim i sjevernoeuropskim zemljama nego u bivšim komunističkim zemljama.

Zaključci

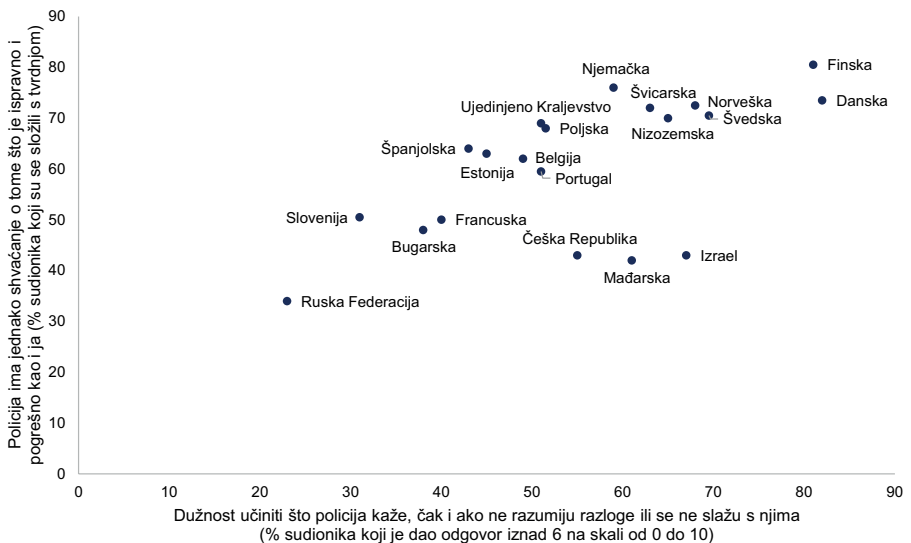
Prikaz ključnih nalaza iz postavljenih pitanja o povjerenju u policiju i sudstvo u petom krugu ESS-a ilustrira varijacije u povjerenju u pravdu i legitimnost institucija koje provode pravdu po Europi. Pojavljuju se neki jasni

obraci: nordijske zemlje najviše vjeruju svojoj policiji i sudovima i vjeruju da su njihove institucije legitimni nositelji moći i autoriteta, dok istočnoeuropske i ponekad južnoeuropske zemlje imaju tendenciju manjeg povjerenja.

Važan dio naše početne usporedbe na razini zemalja je višedimenzionalna priroda povjerenja i legitimiteta. Povjerenje se, pretpostavljamo, pokazuje u javnim procjenama vjerodostojnosti institucija duž triju dimenzija: učinkovitosti, proceduralne pravednosti i distributivne pravednosti. Legitimitet se, pretpostavljamo, pokazuje u pristanku ljudi na vlast i njihovom osjećaju normativne opravdanosti vlasti. Ove definicije pomažu nam oživjeti složenu i multifacetnu prirodu tih vitalnih društvenih i političkih fenomena.

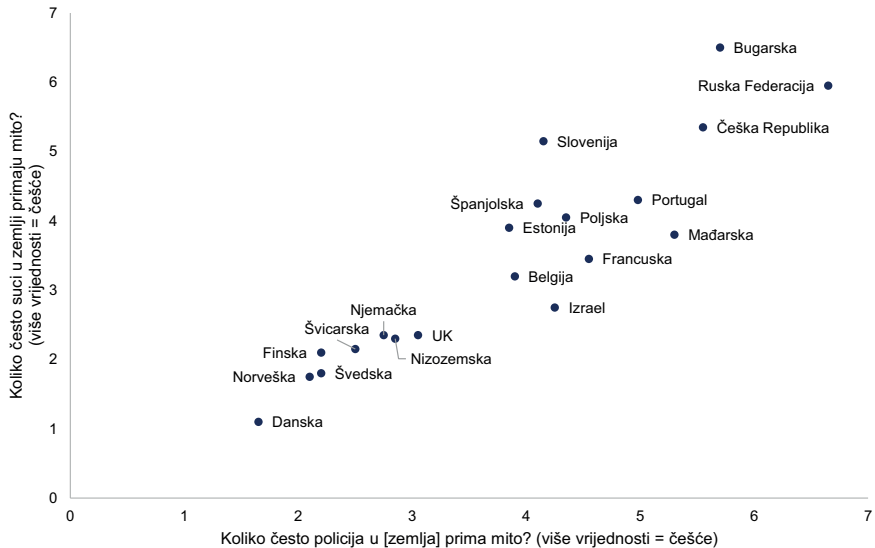
Grafički prikaz 5: Povjerenje u proceduralnu pravednost sudova i povjerenje u njihovu kompetenciju

Izvor: Peti krug Europskog društvenog istraživanja, 2010.

Grafički prikaz 6: Pristanak na policijski autoritet i percepcija zajedničkih moralnih vrijednosti (% slaganja)

Izvor: Peti krug Europskog društvenog istraživanja, 2010.

Grafički prikaz 7: Percepcije korumpiranosti sudova i policije

Izvor: Peti krug Europskog društvenog istraživanja, 2010.

Što slijedi?

Podaci ESS-a mogu se iskoristiti u mnoge svrhe. Jedna je stvaranje osnove za sustav društvenih pokazatelja javnog povjerenja i institucionalnog legitimiteta.⁶ Ako žele osmisliti, pratiti i evaluirati učinkovitu politiku kaznenog pravosuđa, institucije Europske Unije (EU) i zemalja članica trebaju pokazatelje povjerenja javnosti i institucionalnog legitimiteta koji se temelje na dokazima. Pokazatelji povjerenja i legitimiteta važni su za (a) bolju formulaciju politike kontrole kriminala i (b) učinkovitije praćenje promjena u povjerenju javnosti i institucionalnom legitimitetu kao odgovor na inovacije u politici.

Mjere povjerenja i legitimiteta mogu se koristiti za informiranje pažljivih, dugoročnih politika koje potiču poštivanje javnosti i suradnju, umjesto kratkoročnih 'predizborna kampanja' strategija koje iskorištavaju osjećaje javnosti za političku dobit, i koje su zakrivljene prema kratkoročnim strategijama kontrole zločina.

Drugi način korištenja ESS podataka leži u njihovoj mogućnosti testiranja hipoteza. Postoji nekoliko pitanja vezanih uz teoriju

'proceduralne pravde' koja se mogu istražiti. Teorije proceduralne pravde predlažu, primjerice, da ako se ljudi koji imaju ovlasti, bilo da je riječ o poslodavcima, policijskim službenicima, učiteljima ili roditeljima, ponašaju pošteno i s poštovanjem prema onima kojima upravljaju, potonji će autoritet prethodnih smatrati legitimnim, priklonit će se tom autoritetu i opravdati moć koju figura autoriteta ostvaruje.

Jesu li ljudi skloniji postupati u skladu sa zakonom i surađivati s institucijama koje provode pravdu kada kaznenopravne institucije smatraju legitimnima? Postojeći dokazi sugeriraju da bi percepcije legitimiteta mogle biti jači prediktori postupanja u skladu sa zakonom nego percepcije zastrašujućih rizika. Ako su normativni čimbenici, odnosno oni koji se odnose na društveno očekivana ponašanja, važniji od onih instrumentalnih (tj. onih koji su uključeni u individualne procjene koristi i nedostataka) pri oblikovanju postupanja u skladu sa zakonom, tada su implikacije za kaznenu politiku jasne. Strategije suzbijanja kriminala ne bi trebale biti usmjerene samo na zastrašivanje - povećanje rizika sankcioniranja ili težinu kazne.

Političari i oni koji rukovode pravdom trebaju obratiti pažnju na kapacitet policije i sudstva da naredi legitimitet.

Štoviše, podaci ESS-a omogućit će znanstvenoj zajednici da ispita postoje li odnosi ovakve vrste u raznolikim kontekstima europskih kaznenopravnih sustava te da li i u kojoj mjeri oni variraju u različitim jurisdikcijama. Pitanja uključuju:

„Proizlazi li povjerenje javnosti u pravdu iz uvjerenja o pravednosti ili o učinkovitosti? Oblikuje li povjerenje u pravdu percepcije institucionalnog legitimiteta? I utječe li legitimitet na poštovanje i suradnju s policijom i sudstvom?“

Zbog svih prethodno navedenih razloga, važan dio ove analize je testirati imaju li normativni čimbenici veću težinu od instrumentalnih pri oblikovanju postupanja u skladu sa zakonom.

Konačno, podaci ESS-a omogućit će istraživačima da ispituju najbolje načine izgradnje legitimiteta kaznenopravnog sustava. Istraživanje u Sjedinjenim Američkim Državama sugerira jak i konzistentan odnos između povjerenja ljudi u pravednost policije i sudstva te njihovog dojma o legitimitetu pravosudnog sustava. Ako isto vrijedi i u Europi, implikacije ovih nalaza ponovno će biti jasne: kvaliteta upravljanja i pravosuđa je jednako važna ili važnija od kompetencije kaznenopravnih ustanova.

U raspravama o kaznenoj politici uvijek postoji prikrivena struja koja sugerira da su pravednost i pravični sudski postupak ograničenja u učinkovitom suzbijanju kriminala, pa čak i da je naglasak na pravičnom sudskom postupku stoga nepoželjan. Ipak, naša inicijalna analiza ESS-a sugerira sasvim suprotno. Pravda je preduvjet za učinkovito suzbijanje kriminala širom Europe te se tvorcima politike i praktičari trebaju usredotočiti na osiguravanje da policija i pravosudni sustav djeluju na načine koji su istinski poštene, pravedni i uvažavaju ljudska prava.

Dodatne pojedinosti mogu se naći na www.europeansocialsurvey.org, uključujući pojedinosti o zemljama sudionicama, veličinama uzoraka, upitnicima i odazivu.

[1] Hardin R. (2006) *Trust*. Cambridge: Polity Press.

[2] Beetham, D (1991) *The Legitimation of Power*. London: Macmillan; Coicaud, J-M 2002, *Legitimacy and Politics*, Cambridge: Cambridge University Press; Tankebe J (2007) *Policing and Legitimacy in a Post-Colonial Democracy: A Theoretical and Empirical Study of Ghana*. Ph.D. Thesis (Unpublished), University of Cambridge.

[3] Legitimitet je djelomično dodijeljen svojstvima i uređenjem sustava. 'Normativni' legitimitet je priznavanje i opravdanje moći, pri čemu postupci autoriteta ispunjavaju određene temeljne zahtjeve (obično zahtjeve pravednosti i racionalnosti, poput učinkovitosti, odgovornosti i zakonitosti, za koje se mogu predočiti objektivni dokazi). Tyler TR (2006a) *Why People Obey the Law* (drugo izdanje). New Haven: Yale University Press.

[4] Beetham, op cit. Vidi još Bottoms, A i Tankebe, J. (u tisku) *Beyond Procedural Justice: A dialogic approach to legitimacy in criminal justice*. *Journal of Criminal Law and Criminology*.

[5] Skogan WG (2006) *Asymmetry in the Impact of Encounters with the Police*. *Policing and Society* 16(2): 99–126. Tyler, T.R. i Fagan, J., 2006. 'Legitimacy and cooperation: why do people help the police fight crime in their communities?', *Public Law and Legal Theory Working Paper Group, Columbia Law School*. Paper Number 06-99. Bradford, B., Jackson, J. i Stanko, E. (2009). 'Contact and Confidence: Revisiting the Impact of Public Encounters with the Police', *Policing and Society*, 19, 1, 20-46.

[6] Jackson, J., Bradford, B., Hough, M., Kuha, J., Stares, S. R., Widdop, S., Fitzgerald, R., Yordanova, M. i Galev, T. (2011). 'Developing European Indicators of Trust in Justice', *European Journal of Criminology*, 8, 4, 267-285.

O Europskom društvenom istraživanju (ESS)

Europsko društveno istraživanje (ESS) je konzorcij europskih istraživačkih infrastruktura (ESS ERIC) koji proizvodi i stavlja na slobodno raspolaganje nacionalne i usporedne podatke o stavovima i ponašanju javnosti kroz vrijeme.

ESS je istraživanje utemeljeno na znanstvenoj metodologiji, koje se provodi diljem Europe od 2001. godine. Prikupljeni skup podataka sadrži gotovo 350.000 ispunjenih intervjua provedenih svake dvije godine, na novim uzorcima građana. Istraživanje mjeri stavove, uvjerenja i obrasce ponašanja različitih skupina građana u više od trideset zemalja.

ESS teme jesu:

- Povjerenje u državne institucije
- Politički angažman
- Društvene i političke vrijednosti
- Moralne vrijednosti
- Društveni kapital
- Društvena isključenost
- Nacionalni, etnički i vjerski identitet
- Dobrobit, zdravlje i sigurnost
- Demografski sastav
- Obrazovanje i zaposlenje
- Financijske okolnosti
- Okolnosti u kućanstvu
- Stavovi prema socijalnoj skrbi
- Povjerenje u pravosuđe
- Iskustva i izražavanje diskriminacije starijih osoba
- Državljanstvo, uključenost i demokracija
- Imigracija
- Obitelj, posao i dobrobit
- Ekonomski moral
- Organizacija načina života

Saznajte više o ESS ERIC i pristupite podacima na www.europeansocialsurvey.org

Saznajte više i pronađite tematske informacije samo o kvaliteti života i dobrobiti u europskom kontekstu na središnjoj internetskoj stranici www.esswellbeingmatters.org

Pratite ESS na Twitteru [@ESS_Survey](https://twitter.com/ESS_Survey)

Pratite ESS na Facebooku [@EuropeanSocialSurvey](https://www.facebook.com/EuropeanSocialSurvey)

Ova publikacija realizirana je potporom iz sredstva programa Europske Unije za istraživanje i inovacije OBZOR 2020 u okviru sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava br. 676166.

Objavilo Europsko društveno istraživanje ERIC
City University London
Northampton Square, London
EC1V 0HB
Ujedinjeno Kraljevstvo
Prijevod na hrvatski jezik: Josip Burušić i Maja Ribar
Studen 2017
Izvorni dizajn: Rapidity

ESS-u je dodijeljen status Europskog društvenog istraživanja kao konzorcija istraživačkih infrastruktura (ERIC) 2013. godini. Tijekom osmog kruga, ESS ERIC imao je 17 zemalja članica i jednu zemlju promatrača.

Članice:

Austrija, Belgija, Češka Republika, Estonija, Francuska, Njemačka, Mađarska, Irska, Italija, Litva, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Slovenija, Švedska, UK.

Promatrač:

Švicarska.

Ostale sudionice:

Finska, Island, Izrael, Rusija, Slovačka, Španjolska.

Međunarodne savjetodavne skupine Skupštine članova ESS ERIC su Savjetodavni odbor za metodologiju (Methods Advisory Board – MAB), Znanstveni savjetodavni odbor (Scientific Advisory Board – SAB) i Financijski odbor (Finance Committee – FINCOM).

Sjedište ESS ERIC-a, gdje se nalazi i glavni direktor (Rory Fitzgerald) nalazi se na City University London.

ESS ERIC središnji znanstveni tim čine GESIS – Institut za društvene znanosti u Leibnizu (Njemačka); Katholieke Universiteit Leuven (Belgija); NSD – Norveški centar za istraživačke podatke (Norveška); SCP – Nizozemski institut za društvena istraživanja (Nizozemska); Universitat Pompeu Fabra (Španjolska); Sveučilište u Ljubljani (Slovenija);

Forum nacionalnih koordinatora (NC) uključuje nacionalne koordinatore ESS-a iz svih zemalja sudionica.

